

DE VLAAMSE MINISTER VAN BEGROTING, FINANCIËN EN ENERGIE

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- **Ontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansluitbaarheid op een aardgasdistributienet;**
 - **Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de bepaling van de gevallen waarin er geen tenlasteneming is van een rendabel deel van de kosten door de aardgasdistributienetbeheerder, vermeld in artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009;**
 - **2de principiële goedkeuring met het oog op adviesaanvraag aan de Raad van State.**

1. INHOUDELIJK**Situering**

Het Energiedecreet¹ legt doelstellingen op met betrekking tot de aansluitbaarheidsgraad van de aardgasdistributienetten in woongebied tegen 2015 en 2020. Onder 'aansluitbaarheidsgraad' wordt begrepen het aantal 'ontsloten wooneenheden of gebouwen' in verhouding tot het totaal aantal wooneenheden en gebouwen in een bepaald gebied (art. 1.1.3, 2° van het Energiedecreet).

Het Energiedecreet legt concreet drie doelstellingen op met betrekking tot de aansluitbaarheidsgraad: (i) 95% in 2015 in het geheel van de gebieden die in het gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan de bestemming hebben van woongebied, woongebied met culturele, historische en/of esthetische waarde of woonuitbreidingsgebied, (ii) 99% in 2020 in dezelfde gebieden en (iii) 95% in 2020 in woongebied met landelijk karakter, woongebied met landelijk karakter en culturele, historische en/of esthetische waarde. De doelstelling voor 2015 is reeds gehaald.

Het regeerakkoord 2014-2019 bevat volgende bepaling over het evalueren van de doelstellingen van aansluitbaarheidsgraad: "Met het oog op het beperken van de netkosten worden de kosten en baten van de verplichte aansluitbaarheidsgraad van 95% van alle woningen op het aardgasnet geëvalueerd en aangepast in het licht van de verstrengende EPB-regelgeving. We stimuleren klimaatvriendelijke alternatieven."

De Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt VREG publiceerde op 20 juli 2015 een advies met betrekking tot de doelstellingen van aansluitbaarheidsgraad voor de aardgasdistributienetten

¹ Energiedecreet van 8 mei 2009, laatst gewijzigd bij het decreet van 19 december 2014.

(ADV-2015-07). Bijgaand voorontwerp van decreet en ontwerp van besluit voeren de principes van dit advies door in de Vlaamse energieregeling.

Advies van de VREG

De doelstellingen over de aansluitbaarheidsgraad, zoals momenteel voorzien in het Energiedecreet van 8 mei 2009, worden verlaten en vervangen door een alternatief dat erin bestaat de rendabiliteit van elke aanvraag tot aansluiting waarbij een gasnetuitbreiding nodig is te evalueren.

De voor de realisatie van de aansluiting vereiste netuitbreiding bestaat uit een rendabel en een niet-rendabel deel. Er wordt voorgesteld het rendabele deel te bepalen als een forfaitaire tegemoetkoming ten laste van de distributienetbeheerder, en dit per aansluitbaar gemaakte wooneenheid of gebouw. Dit is onafhankelijk van de gebiedsindeling volgens het gewestplan of ruimtelijk uitvoeringsplan. Meer concreet is de forfaitaire tegemoetkoming voor huishoudelijke afnemers een vaste lengte in meter per aansluitbaar gemaakte wooneenheid of gebouw (inclusief de woning van de aanvrager), ten laste van de distributienetbeheerder. Voor niet-huishoudelijke afnemers kan een forfaitaire tegemoetkoming in aantal meter toegepast worden, die groter wordt naarmate de aansluitingscapaciteit groter is.

Deze tegemoetkoming (in meter) is gebaseerd op een rendabiliteitsberekening door de distributienetbeheerders, waarbij rekening wordt gehouden met geschatte toekomstige inkomsten van aansluitbaar gemaakte wooneenheden of gebouwen, met de (dalende) evolutie van de energiebehoefte en het gasverbruik van het woningenbestand in functie van het E-peil, en met de evolutie van de aansluitingsgraad. De tegemoetkoming moet door de VREG vastgelegd worden in het kader van de tariefbevoegdheid, na consultatieprocedure en via beslissing over de tarieven.

In de volgende gevallen is er geen forfaitaire tegemoetkoming:

- voor de aansluiting van een wooneenheid of gebouw indien er langs de openbare weg ofwel een biogasnet aanwezig is, ofwel een warmtenet dat gevoed wordt op basis van restwarmte, hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling.
- Moeten ook van de forfaitaire tegemoetkoming uitgesloten worden, de aanvragen tot aansluiting op het aardgasdistributienet van wooneenheden en gebouwen gelegen in verkavelingen waarin geen aardgasdistributienet werd aangelegd ten tijde van de verkaveling om reden dat een biogasnet aanwezig of gepland is, of een warmtenet aanwezig of gepland is dat gevoed wordt op basis van restwarmte, hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, of omdat de verkaveling volledig bestaat uit wooneenheden of gebouwen die ofwel een energieprestatiepeil lager dan E20 hebben, ofwel in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien door middel van hernieuwbare energiebronnen of door een elektrische warmtepomp.
- Zowel voor de gehele verkaveling, als voor de individuele woning of het individuele gebouw die op de genoemde wijzen in zijn warmtebehoefte kan voorzien, is de rendabiliteit van de gasnetuitbreiding niet gegarandeerd.

Bij aanvragen voor netuitbreidingen in nieuwe verkavelingen geldt het volgende:

- de forfaitaire tegemoetkoming geldt voor de toevoerleiding naar de verkaveling;
- in de verkaveling zelf is de aanleg ten laste van de verkavelaar, zoals dit vandaag ook het geval is;
- de forfaitaire tegemoetkoming wordt berekend aan de hand van alle aansluitbaar gemaakte wooneenheden of gebouwen, zowel in de verkaveling als langs de toevoerleiding.

Er is geen forfaitaire tegemoetkoming voor de aansluiting van een verkaveling:

- waarin een biogasnet aanwezig of gepland is;
- waarin een warmtenet dat gevoed wordt op basis van restwarmte, hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling aanwezig of gepland is;
- die bestaat uit wooneenheden of gebouwen die ofwel een energieprestatiepeil lager dan E20 hebben, ofwel in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien door middel van hernieuwbare energiebronnen of door een elektrische warmtepomp.

De toepassing van een dergelijke regeling biedt meer transparantie voor de netgebruiker en is inpasbaar in de tariefregulering van de VREG.

Los van aanvraaggestuurde netuitbreidingen kunnen distributienetbeheerders uiteraard nog altijd zelf het initiatief nemen tot de uitbreiding van het aardgasdistributienet.⁸ Dergelijk initiatief zal echter niet meer genomen worden louter en alleen om de decretale doelstellingen van aansluitbaarheidsgraad te halen, gezien deze doelstellingen geschrapt zouden worden. De distributienetbeheerders kunnen ook gasleidingen aanleggen omwille van synergiën met andere nutsvoorzieningen of om problemen in het distributienet op te lossen. Voor zover de distributienetbeheerder niet op eigen kosten een netuitbreiding doet als reactie op een specifieke aansluitingsaanvraag, zijn netuitbreidingen op initiatief van de distributienetbeheerder niet te beschouwen als discriminatoir. Dit kan opgevolgd worden via de investeringsplannen.

Het voorstel bevat geen wijziging met betrekking tot de bestaande beperking van de aansluitingskost tot 250 euro voor een eenvoudige aansluiting.

Artikelsgewijze toelichting

Een artikelsgewijze toelichting bij het ontwerp van decreet is opgenomen in de Memorie van Toelichting bij het voorontwerp van decreet. Tot slot werden aan het decreet een aantal interpretatieve bepalingen met betrekking tot de energieprestatieregelgeving toegevoegd, waarbij een discussie met betrekking tot diametraal tegenovergestelde standpunten van enerzijds de Raad van State en anderzijds een aantal burgerlijke rechtbanken wordt beslecht.

Wat betreft het ontwerp van besluit:

Artikel 1

Dit artikel voert een afdeling VIII in in het Energiebesluit van 19 november 2010 waarmee uitvoering gegeven wordt aan artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, zoals vervangen door bijgaand voorontwerp van decreet. Dit artikel bepaalt in welke gevallen er geen tenlasteneming is van een rendabel deel van de kosten door de aardgasdistributienetbeheerder zowel voor de aansluiting van een wooneenheid of gebouw als voor de aansluiting van een verkaveling. Voor de aansluiting van een wooneenheid of gebouw is dit het geval indien er langs de openbare weg een biogasnet aanwezig is; indien er langs de openbare weg een warmtenet aanwezig is dat gevoed wordt op basis van restwarmte, hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling of indien de wooneenheid of het gebouw gelegen is in een verkaveling die volledig bestaat uit wooneenheden of gebouwen die ofwel een energieprestatiepeil lager dan E20 hebben, ofwel in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien met hernieuwbare energiebronnen of met een elektrische warmtepomp. Voor de aansluiting van een verkaveling is dit het geval indien in de verkaveling een biogasnet aanwezig of gepland is; indien in de verkaveling een warmtenet aanwezig of gepland is dat gevoed wordt op basis van restwarmte, hernieuwbare energiebronnen of kwalitatieve warmtekrachtkoppeling of indien de verkaveling volledig bestaat uit wooneenheden of gebouwen die ofwel een energieprestatiepeil lager dan E20 hebben, ofwel in hun volledige verwarmingsbehoefte voorzien met hernieuwbare energiebronnen of met een elektrische warmtepomp.

Artikel 2

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van het besluit en tegelijk van het bijgaande voorontwerp van decreet.

Artikel 3

De minister die voor de materie in kwestie bevoegd is, en die het besluit voorstelt en medeondertekent, wordt belast met de uitvoering van het besluit.

2. ADVIEZEN OVER HET VOORONTWERP VAN DECREET

Gemeenschappelijk advies van de SERV en Minaraad

De SERV en de Minaraad brachten een gemeenschappelijk advies uit op 12 juli 2016. Het advies gaat in bijlage.

De raden verwelkomen de schrapping van de aardgasnetaansluitbaarheidsdoelstelling voor het aardgasnet. Wel vragen de raden snel duidelijkheid over de gevolgen van de gewijzigde kostenaanrekening bij de uitbreiding van aardgasnetten.

De SERV en Minaraad vragen zich af hoe zal worden omgegaan met de aanwezigheid van warmtenetten waarop huishoudelijke afnemers niet kunnen aansluiten, bv. omdat het gaat over een industriële leiding?

Indien huishoudelijke afnemers niet kunnen aansluiten op een aanwezig warmtenet, omwille van bvb technische beperkingen, gelden de regels alsof het warmtenet niet aanwezig is.

De raden vragen zich af hoe de VREG het onderscheid zal maken tussen een rendabel en een onrendabel deel? Op basis van welke formules wordt de hoogte van een forfaitaire tegemoetkoming voor het rendabele deel berekend? Hoe zullen de kosten van het onrendabele deel berekend worden? Worden er extra middelen en mensen toegekend aan de VREG om deze taken uit te voeren?

Het onderscheid tussen een rendabel en een onrendabel deel is gebaseerd op een rendabiliteitsberekening door Eandis en Infrac, waarbij rekening wordt gehouden met geschatte toekomstige inkomsten van aansluitbaar gemaakte wooneenheden of gebouwen, met de (dalende) evolutie van de energiebehoefte en het gasverbruik van het woningenbestand in functie van het E-peil, en met de evolutie van de aansluitingsgraad. Hieruit blijkt dat een uitbreiding van maximaal 12,5 meter per aansluitbare woning rendabel is. Onder 'rendabel' wordt verstaan dat de IRR van een uitbreiding over een periode van dertig jaar groter dan of gelijk aan de WACC is. De tegemoetkoming moet door de VREG vastgelegd worden in het kader van de tariefbevoegdheid, na consultatieprocedure en via beslissing over de tarieven.

Bijkomend vragen de SERV en Minaraad zich ook af in welke mate de aangerekende aansluitingskosten zullen verschillen van de kosten die vandaag worden aangerekend? De raden suggereren om een simulatie te maken voor een aantal typevoorbeelden die op een bepaalde afstand van het bestaande aardgasnetwerk liggen. Zal het onderscheid tussen een rendabel en onrendabel deel tevens gelden voor aanpassingen aan het bestaande aardgasnetwerk? Hoe wordt er omgegaan met niet-huishoudelijke afnemers?

Het voorstel bevat geen wijziging met betrekking tot de bestaande beperking van de aansluitingskost tot 250 euro voor een eenvoudige aansluiting. Deze regel, die een stimulans is om aan te sluiten op de bestaande leidingen, is immers belangrijk voor de rendabiliteit van de bestaande aardgasdistributienetten.

Het voorstel voorziet ook geen wijziging in de tariefcomponenten van de aansluitingskost voor een niet-eenvoudige aansluiting. Wel zal van de kost voor uitbreiding op openbaar domein (kost/m) een aantal meter per aansluitbare woning niet aangerekend worden (rendabel deel).

Het voorstel geldt ook voor niet-huishoudelijke afnemers, maar hier stelt de VREG voor om bij de berekening van het rendabele deel van de netuitbreiding niet noodzakelijk uit te gaan van eenzelfde tegemoetkoming voor alle afnemers maar deze ook te laten afhangen van de aansluitingscapaciteit.

Meer algemeen vragen de raden zich ook af:

Hoeveel en welke woningen door de schrapping van de doelstelling omtrent

aardgasaansluitbaarheid toch niet tot het aardgasdistributienet zouden worden aangesloten?

Dit is moeilijk in te schatten aangezien slechts een deel van de woningen ervoor kiest om effectief aan te sluiten op een nieuw aangelegd gasnet, of aansluit met een aantal jaar vertraging. De

doelstelling van aansluitbaarheidsgraad zegt iets over de mogelijkheid tot aansluiten, en niet over effectieve aansluiting.

Of er alternatieven uitgestippeld worden voor zij die niet zullen kunnen aansluiten op het aardgasnet? De evaluatie van de rendabiliteit bij elke aanvraag tot aansluiting waarbij een gasnetuitbreiding nodig is, zal vermoedelijk vooral impact hebben op woningen op het platteland (woningen die niet gelegen zijn in woongebied of woonuitbreidingsgebied), en op afgelegen landbouwbedrijven. De raden vragen daarom om een specifieke doelgroepenaanpak voor de gezinnen en bedrijven die buiten het aardgasnetwerk zullen vallen.

Ook in de toekomst zal iedereen kunnen vragen om een aansluiting. Wel zullen de door de netbeheerder geplande nieuwe uitbreidingen van het gasnet lager liggen door het wegvallen van de doelstelling. Bij deze uitbreidingen valt een belangrijk deel van de aansluitingsaanvragen onder de definitie van eenvoudige aansluiting dus beperking tot 250 euro van de aansluitingskost.

Het voorstel zal niet vooral woningen op het platteland impacteren. De weggevalen doelstelling ging immers over woongebied. De nieuwe berekening van rendabel en onrendabel deel zal ook geen rekening houden met woongebied of platteland. Het gaat om een vast aantal meter per aansluitbare woning dat niet wordt aangerekend. Op het platteland gaat het natuurlijk gemiddeld om hogere aansluitingskosten dan in woongebied, omdat men meestal verder verwijderd is van het gasnet, maar dit was in het verleden ook al zo. Ook zullen er op het platteland gemiddeld minder tussenliggende aansluitbare woningen zijn.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er worden aan het ontwerp van decreet en aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een weerslag hebben op de begroting van de Vlaamse overheid.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Er worden aan het ontwerp van decreet en aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een weerslag op de lokale besturen hebben.

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Er worden aan het ontwerp van decreet en aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact op de lopende processen en activiteiten van het Vlaams Energieagentschap hebben.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de aansluitbaarheid op een aardgasdistributienet;
- 2° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaand voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de bepaling van de gevallen waarin er geen tenlasteneming is van een rendabel deel van de kosten door de aardgasdistributienetbeheerder, vermeld in artikel 4.1.16 van het Energiedecreet van 8 mei 2009;

3° de Vlaamse minister, bevoegd voor het energiebeleid, te gelasten over voornoemd ontwerp van decreet en -besluit het advies in te winnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie

Bart TOMMELEIN

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting;
- het principieel goed te keuren voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Inspectie van Financiën;
- het gemeenschappelijk advies van de SERV en Minaraad.